

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

P R E D L O G

**AKCIONI PLAN NACIONALNE STRATEGIJE
ZA TRANSPOZICIJU, IMPLEMENTACIJU I PRIMJENU
PRAVNE TEKOVINE EU
ZA OBLAST ŽIVOTNE SREDINE I KLIMATSKIH PROMJENA
ZA PERIOD 2018-2020.**

Podgorica, jun 2018. godine

Vlada Crne Gore je, na sjednici od 28. jula 2016. godine donijela *Nacionalnu strategiju za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020.* (u daljem tekstu: Strategija s AP), čime je ispunjeno početno mjerilo za otvaranje Poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma (MORiT), kao krovna institucija za Poglavlje 27, koordiniralo je aktivnosti i na kvartalnom nivou izvještavalo Vladu i Evropsku komisiju o stepenu realizacije obaveza predviđenih Akcionim planom Strategije.

Od donošenja Strategije s AP, Vlada je usvojila četiri *Izvještaja o implementaciji*, i to za periode: jul-decembar 2016. godine (I Izvještaj), januar-mart 2017. godine (II Izvještaj), april-jun 2017. godine (III Izvještaj) i jul 2016 – decembar 2017. godine (IV Izvještaj).

Strategijom s AP predviđena je revizija dokumenta na godišnjem nivou sa ciljem prilagođavanja strateških obaveza novoj situaciji, tj. postignutom stepenu usklađivanja nacionalnih propisa sa pravnom tekovinom EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena.

Shodno dinamici pregovaračkog procesa, usaglašen je stav relevantnih institucija da se revizija Akcionog plana Strategije sprovede nakon usvajanja Pregovaračke pozicije za Poglavlje 27, kao i Programa pristupanja Crne Gore EU 2018-2020, čime bi rokovi za realizaciju obaveza bili u potpunosti usklađeni sa istim i prilagođeni trenutnom stanju i postignutom napretku u oblasti životne sredine i klimatskih promjena.

Pregovaračka pozicija za Poglavlje 27 je 8. februara 2018. godine usvojena na sjednici skupštinskog Odbora za evropske integracije i sjednici Vlade, dok je Program pristupanja Crne Gore EU 2018-2020. usvojen 16. februara 2018. godine, čime su se stekli uslovi za planiranu reviziju Akcionog plana u cilju usklađivanja rokova za realizaciju.

Revidovani Akcioni plan daje osvrt na ključne rezultate postignute u prethodnom periodu, kao i rokove u pogledu preostalih obaveza vezanih za proces transpozicije i implementacije pravne tekovine EU za svih deset podoblasti, usklađene se važećim strateškim, planskim i programskim dokumentima, kao i prioritetima i smjericama definisanim Strategijom proširenja za Zapadni Balkan i Izvještajem Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2017. godinu, uključujući i planove u pogledu jačanja administrativnih kapaciteta.

Pitanje administrativnih kapaciteta, kao izuzetno složeno, u prethodnom periodu posmatrano je sa više aspekata potrebe da se dostigne zadovoljavajući stepen prenošenja i primjene svih propisa Poglavlja 27, počevši od odgovarajućeg broja službenika za kvalitetno ispunjenje svih obaveza iz okvira navedenog poglavlja, kao i finansijskih pitanja.

U julu 2017. godine izrađen je *Plan reorganizacije i jačanja administrativnih kapaciteta za sektore životne sredine i klimatskih promjena za period 2017 – 2020.* (Plan), kojim je detaljno sagledano stanje administrativnih kapaciteta u relevantnim institucijama i prepoznat nedostatak 41 službenika (40 na državnom i 1 na lokalnom nivou). Navedena mjesta su prepoznata pravilnicima o sistematizaciji svih institucija, a ista je neophodno popuniti u cilju adekvatne primjene pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena. Izvještavanje o stepenu realizacije Plana vrši se na godišnjem nivou, a prvi Izvještaj o realizaciji biće izrađen u julu 2018. godine.

Pregovaračkom pozicijom, koju je Vlada usvojila u februaru 2018. godine definisana su prelazna razdoblja za postizanje pune implementacije finansijski zahtjevnih direktiva, što je uslovilo ponovno sagledavanje potreba dodatnog jačanja administrativnih kapaciteta. Shodno navedenom, Akcionim planom preuzeti su planovi u pogledu administrativnih kapaciteta iz Pregovaračke pozicije. Takođe, imajući u vidu da Akcioni plan obuhvata trogodišnji period 2018-2020. istim nisu prepoznate obaveze čiji rok za realizaciju prelazi 2020, a za koje su Pregovaračkom pozicijom zahtjevani tranzicioni periodi.

Revidovani Akcioni dokument je razmatran i usaglašavan na sjednici Upravog odbora za praćenje revizije i sprovođenja Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020, kao i sastanku Radne Grupe za pregovaračko poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma – Direktorat za EU integracije i međunarodnu saradnju će na polugodišnjem nivou pripremati Izvještaje o realizaciji Akcionog plana, koji će biti usvajani na Vladi i upućivani Evropskoj komisiji.

1. Horizontalno zakonodavstvo

U oblasti horizontalnog zakonodavstva, u normativnom smislu, ostvaren je dalji napredak u pogledu postizanja transpozicije Direktive 2014/52/EU o procjeni uticaja privatnih i javnih projekata na životnu sredinu izradom novog Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu, čije usvajanje na Vladi se očekuje do kraja II kvartala 2018. godine. Takođe, nastavljeno je sa daljom transpozicijom propisa vezanih za Direktivu 2007/2/EZ o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Evropskoj zajednici (INSPIRE), kroz donošenje Zakona o infrastrukturi prostornih podataka („Sl. list CG“ br. 37/17), dok su u toku aktivnosti na donošenju podzakonskih akata čime će biti uspostavljen formalno-pravni okvir za punu implementaciju.

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE					
HORIZONTALNO ZAKONODAVSTVO					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Direktiva 2014/52/EU (EIA)	1	Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu	MORT	II kvartal 2018.
		2	Izmjene i dopune / donošenje novih podzakonkih akata	MORT	I kvartal 2019.
2.	Regulativa Komisije 1205/2008/EZ (Metapodaci)	3	Donošenje podzakonskog akta	MORT	IV kvartal 2018.
3.	Regulativa Komisije 976/2009/EZ (Definicija elemenata metapodataka)	4	Donošenje podzakonskog akta	MORT	IV kvartal 2018.
4.	Regulativa Komisije 268/2010/EU (Pristup prostornim podacima)	5	Donošenje podzakonskog akta	MORT	IV kvartal 2018.
5.	Regulativa Komisije 1089/2010/EU (Interoperabilnost)	6	Donošenje podzakonskog akta	MORT	IV kvartal 2018.
6.	Odluka Komisije 2009/442/EZ (Monitoring i Izvještavanje)	7	Donošenje podzakonskog akta	MORT	IV kvartal 2018.
7.	Regulativa 401/2009/EZ (EEA i EIONET)	8	Donošenje podzakonskog akta	MORT	IV kvartal 2018.
8.	Preporuke 2001/331/EZ (Inspekcija)	9	Zakon o industrijskim emisijama	MORT (i drugi)	IV kvartal 2018.
PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA					
HORIZONTALNO ZAKONODAVSTVO					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Direktiva 2008/99/EZ (Zaštita životne sredine kroz krivični zakon)	10	Priprema plana za podizanje nivoa znanja (jačanje svijesti) svih aktera uključenih u oblast krivično-pravne zaštite životne sredine i javnosti, kroz treninge i radionice svih predstavnika zaduženih za ova pitanja MP, MORT, UIP, Državno tužilaštvo, sudski vještaci, sudovi (Plan)	MORT	II kvartal 2018.
		11	Sprovođenje Plana		IV kvartal 2019.

2.	Direktiva 2007/2/EZ (INSPIRE)	12	Pripremiti specifičan plan transpozicije i implementacije INSPIRE Direktive (PLAN INSPIRE)	MORT	IV kvartal 2018.
3.	Regulativa Komisije 1205/2008/EZ (Metapodaci)	13	Pripremiti INSPIRE DSIP	MORT	IV kvartal 2018.
4.	Regulativa Komisije 976/2009/EZ (Definicija elemenata metapodataka)	14	Pripremiti INSPIRE DSIP	MORT	IV kvartal 2018.
5.	Regulativa Komisije 268/2010/EU (Pristup prostornim podacima)	15	Pripremiti INSPIRE DSIP	MORT	IV kvartal 2018.
6.	Regulativa Komisije 1089/2010/EU (Interoperabilnost)	16	Pripremiti INSPIRE DSIP	MORT	IV kvartal 2018.
7.	Odluka Komisije 2009/442/EZ (Monitoring i Izvještavanje)	17	Pripremiti INSPIRE DSIP	MORT	IV kvartal 2018.
8.	Regulativa 401/2009/EZ (EEA & EIONET)	18	Uspostaviti nacionalnu mrežu EIONET za informisanje i osmatranje životne sredine i obezbijediti adekvatnu stručno-tehničku podršku u AZPŽS - nacionalnim referentnim centrima (NRC) za njihovo funkcionisanje u skladu sa pravilima evropske mreže EIONET ¹	AZPŽS	I kvartal 2019.
9.	Preporuke 2001/331/EZ (Inspekcija)	19	Priprema plana dodatne obuke inspektora u Upravi za inspekcijske poslove	MORT UIP	II kvartal 2018.
		20	Sprovođenje plana		IV kvartal 2019.
10.	Direktiva 2001/42/EZ (SEA)	21	Priprema Plana obuka	MORT	II kvartal 2018.
		22	Sprovođenje obuka	MORT	I kvartal 2019.
11.	Direktiva 2011/92/EU (EIA) (2014/52/EU)	23	Priprema Plana obuka	MORT	II kvartal 2018.
		24	Sprovođenje obuka	MORT	I kvartal 2019.

Administrativni kapaciteti

Administrativni kapaciteti nadležni za direktive iz oblasti Horizontalno zakonodavstvo u MORT-u treba da budu ojačani internom preraspodjelom posla ili dodatnim zapošljavanjem, pa će se broj zaposlenih do 2020. povećati za dodatnih 5 službenika (sa postojeća 3), a u AZPŽS sa postojeća 22 na 38 službenika do 2020.

U skladu sa Preporukom za inspekcije, biće poboljšan kapacitet i način rada UIP-a kao inspekcijskog organa nadležnog za nadzor nad primjenom horizontalnih propisa. Broj inspektora zaduženih za pitanja iz oblasti horizontalnih propisa biće povećan za još 1 službenika do 2020, te pripremljen i sproveden Plan dodatne obuke inspektora u UIP.

Kada je riječ o JLS, nije realno očekivati da će većina jedinica biti u stanju da ojača svoje kapacitete, te će biti analizirana druga rješenja za poboljšanje kvaliteta primjene propisa iz oblasti horizontalnog zakonodavstva na lokalnom nivou.

U cilju primjene Direktive o eko kriminalu, MP će do 2020. zaposliti još 1 službenika. Plan za podizanje nivoa znanja svih aktera uključenih u krivično-pravnu zaštitu životne sredine i javnosti putem osmišljenih obuka i radionica za predstavnike svih institucija nadležnih za ova pitanja

¹ Potrebna tehnička pomoć

(MP, MORT, UIP, Tužilaštvo, sudski vještaci, sudovi) biće izrađen u periodu 2018-2019. Takođe, biće organizovane obuke sudija u cilju jačanja kapaciteta upravnog sudstva za vođenje upravnih sporova povodom ostvarivanja prava na pravnu zaštitu u postupcima donošenja odluka po pitanjima zaštite životne sredine. U okviru projekta THEMIS podržanog od strane REC-a, tokom 2018. započeće novi projekat jačanja kapaciteta koji se odnosi na Direktivu o eko kriminalu.

Zakon o infrastrukturi prostornih podataka zahtjeva uspostavljanje administrativne strukture i razvoj kapaciteta za primjenu ovog propisa. Takođe, u cilju adekvatne primjene propisa usklađenih sa INSPIRE Direktivom, UN će povećati broj zaposlenih sa postojeća 3 službenika za dodatna 3 u 2020.

Nakon uspostavljanja nacionalne mreže EIONET biće adekvatno obezbijeđeni potrebni IT i ostali stručni kadrovi u AZPŽS.

2. Kvalitet vazduha

Imajući u vidu činjenicu da je u ovoj oblasti većina propisa transponovana, nastavljene su aktivnosti daljeg usklađivanja sa preostalim i novim propisima EU, dok je poseban akcenat dat na uspostavljanje neophodne infrastrukture za postizanje pune implementacije istih.

Nastavljena je realizacija II faze IPA projekta „**Jačanje kapaciteta za upravljanje kvalitetom vazduha u Crnoj Gori**“ (2014/032-803.09/ENV/SER), a koji je do sada rezultirao sljedećim:

- Predloženim novim lokacijama mjernih mjesta tj. izvršenom revizijom postojeće mreže;
- Izvještajem o prostornom širenju zagađenja;
- Tehničkom specifikacijom za nedostajuću opremu u skladu sa predloženom kompozicijom mreže;
- Uputstvima za procedure obezbjeđivanja kontrole kvaliteta podataka;
- Organizovanom studijskom posjetom.

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE					
KVALITET VAZDUHA					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Direktiva Komisije 2015/1480/EU (Referentne metode, validacija podataka, lokacije mjernih stanica)	1	Izmjene i dopune Uredbe o uspostavljanju mreže za monitoring kvaliteta vazduha	MORT	III kvartal 2018.
2.	Direktiva 2009/126/EZ (Sakupljanje benzinskih isparenja tokom punjenja gorivom motornih vozila na benzinskim stanicama - VOC «Petrol Stage II»)	2	Donošenje podzakonskog akta	MORT	I kvartal 2019.
3.	Direktiva o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih zagađujućih materija 2016/2284/EU	3	Aktivnost korak 2 – Unapređenje i inoviranje inventara o emisijama	MORT	IV kvartal 2020.
			Aktivnost korak 3 – Razvoj projekcija o emisijama i definisanje nacionalnih smanjenja emisija		Rok će biti definisan nakon realizacije Koraka 2
			Aktivnost korak 4 – Predlaganje maksimalnih nacionalnih emisija sekretarijatu CLRTAP		
			Aktivnost korak 5 – Sticanje punog članstva u Protokolu iz Geteborga		
			Aktivnost korak 6 – Izmjene i dopune Uredbe o maksimalnim nacionalnim emisijama		

PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA					
KVALITET VAZDUHA					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Direktiva 2008/50/EZ (o kvalitetu vazduha i čistijem vazduhu u Evropi - AAQ)	4	Proširenje mreže mjernih stanica za praćenje kvaliteta vazduha i realokacija postojećih mjernih mjesta, obnova EMEP stanice i nabavka dodatne analitičke opreme za laboratoriju ²	AZPŽS ZHMS CETI	III kvartal 2019.
2.	Direktiva 2004/107/EZ (As, Hg, Ni, i PAH – «4.,»ćerka“ Direktiva»)				
3.	Direktiva o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih zagađujućih materija 2016/2284/EU	5	Unapređenje vođenja inventara acidifikujućih i eutrofikujućih zagađujućih materija i prekursora ozona ³	AZPŽS	II kvartal 2019.
		6	Izrada projekcija emisija ⁴	MORT AZPŽS	IV kvartal 2020.
		7	Izrada Nacionalnog programa za progresivno smanjenje emisija ⁵	MORT	IV kvartal 2020.
4.	Direktiva 94/63/EZ (Emisije lako isparljivih organskih jedinjenja u skladištima i tokom distribucije od terminala do benzinskih stanica - VOC «Petrol Storage»)	8	Ugraditi opremu za rekuperaciju VOC u skladištima, transportu i distribuciji goriva do benzinskih stanica	Distributeri goriva	I kvartal 2020.
5.	Direktiva 2009/126/EZ (Sakupljanje benzinskih isparenja tokom punjenja goriva u motorna vozila na benzinskim stanicama - VOC «Petrol Stage II»)	9	Ugraditi opremu za rekuperaciju VOC tokom punjenja goriva u motorna vozila na benzinskim stanicama	Distributeri goriva	I kvartal 2020.

Administrativni kapaciteti

Do 2020. MORT će ojačati administrativne kapacitete internom preraspodjelom posla ili dodatnim zapošljavanjem još 2 službenika koji će, zajedno sa jednim postojećim, biti nadležni za ovu oblast. AZPŽS će zaposliti još 3 službenika (od kojih će jedan raditi na poslovima ažuriranja inventara emisija zagađujućih materija u vazduh i GHG inventara.). U UIP-u će do 2020. biti zaposlena još 2 inspektora za oblast kvaliteta vazduha (uključujući i klimatske promjene).

² Mjera se realizuje kroz faza IPA projekat „Jačanje kapaciteta za upravljanje kvalitetom vazduha u Crnoj Gori“ (2014/032-803.09/ME/ AirQuality).

³ Potrebna tehnička pomoć.

⁴ Potrebna tehnička pomoć.

⁵ Potrebna tehnička pomoć.

3. Upravljanje otpadom

Nastavljene su aktivnosti u pogledu daljeg usklađivanja nacionalnih propisa sa pravnom tekovinom EU kroz donošenje podzakonskih akata kojim se reguliše ova oblast, dok je planirano i donošenje novog Zakona o upravljanju otpadom do kraja 2018. godine.

Na sjednici Vlade održanoj 4.5.2018. godine donijeta je **Odluka o dopunama Državnog plana upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2015-2020.** kojom se definiše način upravljanja otpadom u Crnoj Gori, kroz uspostavljanje četiri centra za upravljanje otpadom: Podgorica, Bar, Nikšić i Bijelo Polje, od kojih centri u Podgorici i Baru već funkcionišu kao međuopštinski i razvijaju se u skladu sa važećim Državnim planom upravljanja otpadom. Posebno je značajno formiranje centara za upravljanje otpadom u Nikšiću i Bijelom Polju, pri čemu će biti obezbijedena regionalna pokrivenost za komunalni otpad i predviđen prostor, shodno specifičnostima lokalne privrede i međuopštinske saradnje, za upravljanje drugim vrstama čvrstog otpada. Pored navedenog, u ovom trenutku posebna pažnja posvećena je i **implementaciji lokalnih planova upravljanja otpadom** u cilju uspostavljanja sistema selektivnog sakupljanja i reciklaže otpada.

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE					
UPRAVLJANJE OTPADOM					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Direktiva 2008/98/EZ (Okvirna Direktiva o otpadu)	1	Donošenje Zakona	MORT	IV kvartal 2018.
		2	Donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2019.
2.	Regulativa br. 2150/2002/EZ (Statistika o otpadu)	3	Donošenje podzakonskog akta	MONSTAT AZPŽS MORT	IV kvartal 2020.
3.	Direktiva 94/62/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta (Ambalaža i ambalažni otpad)	4	Donošenje Zakona	MORT	IV kvartal 2018.
		5	Donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2019.
4.	Direktiva 2006/66/EZ (Baterije i akumulatori)	6	Donošenje Zakona	MORT	IV kvartal 2018.
		7	Donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2019.
5.	Regulativa Komisije 493/2012/EU (Računanje efikasnosti reciklaže – Baterije i akumulatori)	8	Donošenje Zakona	MORT	IV kvartal 2018.
		9	Donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2019.
6.	Direktiva Komisije 93/86/EEZ (Označavanje baterija)	10	Donošenje Zakona	MORT	IV kvartal 2018.
		11	Donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2019.
7.	Direktiva 2012/19/EU (WEEE)	12	Donošenje Zakona	MORT	IV kvartal 2018.
		13	Donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2018.
8.	Direktiva 2011/65/EU (RoHS)	14	Donošenje Zakona	MORT	IV kvartal 2018.
		15	Donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2018.
9.	Direktiva 2000/53/EZ (Otpadna vozila)	16	Donošenje Zakona	MORT	IV kvartal 2018.

		17	Donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2019.
10.	Direktiva Savjeta 96/59/EZ (PCB/PCT)	18	Izmjene i dopune podzakonskog akta / donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2018.
11.	Direktiva Savjeta 86/278/EEZ (Kanalizacioni mulj)	19	Izmjene i dopune podzakonskog akta / donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2018.
12.	Regulativa br. 1257/2013/EU (Recikliranje brodova)	20	Izmjene i dopune Zakona i donošenje podzakonskih akata	MSP	IV kvartal 2020.
PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA					
UPRAVLJANJE OTPADOM					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Direktiva 2008/98/EZ (Okvirna direktiva o otpadu)	21	Pripremiti Specifični plan za implementaciju direktive (DSIP)	MORT JLS	IV kvartal 2018.
2.	Direktiva 1999/31/EZ (Direktiva o deponijama)	22	Pripremiti Specifični plan za implementaciju direktive (DSIP)	MORT JLS	IV kvartal 2018.
3.	Regulativa br. 2150/2002/EZ (Statistika otpada)	23	Uspostaviti jedinstven sistem prikupljanja podataka o vrstama i količinama otpada	MONSTAT AZPŽS	IV kvartal 2020.
4.	Direktiva 94/62/EZ (Ambalaža i ambalažni otpad)	24	Pripremiti Specifični plan za implementaciju direktive (DSIP)	MORT JLS	IV kvartal 2018.
5.	Direktiva 2006/66/EZ, Regulativa (EU) br. 493/2012 i Direktiva 93/86/EEZ (Baterije i akumulatori)	25	Pripremiti Specifični plan za implementaciju direktive (DSIP)	MORT AZPŽS UIP	IV kvartal 2018.
6.	Direktiva 2012/19/EU (Električni i elektronski otpad - WEEE)	26	Pripremiti Specifični plan za implementaciju direktive (DSIP)	MORT AZPŽS UIP	IV kvartal 2018.
7.	Direktiva 2011/65/EU (Toksične supstance u električnoj i elektronskoj opremi - RoHS)	27	Donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2018.
8.	Direktiva 2000/53/EZ (Vozila na kraju životnog ciklusa - ELV)	28	Studija o posebnim tokovima otpada	MORT AZPŽS UIP	IV kvartal 2018.
9.	Direktiva 2006/21/EZ (Rudarski otpad)	29	Donošenje Zakona	MORT	IV kvartal 2018.
		30	Donošenje podzakonskih akata	ME	III kvartal 2019.
10.	Direktiva 86/278/EEZ, Direktiva 91/692/EEZ (Kanalizacioni mulj)	31	Program analiza zemljišta i vodič o mogućnosti i načinu upotrebe obrađenog kanalizacionog mulja	MORT	IV kvartal 2020.
11.	Regulativa 1257/2013/EU (Reciklaža otpadnih brodova) i Direktiva 2009/16/EZ	32	Donošenje podzakonskog akta	MSP	Rok će biti definisan nakon uspostavljanja pravnog okvira
12.	Regulativa 1013/2006/EZ	33	Donošenje podzakonskog akta	MORT	Danom ulaska u EU

Administrativni kapaciteti

Za MORT je planirano jačanje administrativnih kapaciteta internom preraspodjelom posla ili dodatnim zapošljavanjem, pored postojećih 5, još 4 službenika do 2020.

U AZPŽS do 2020. biće zaposlena još 4 službenika, i to za vođenje upravnih postupaka za izdavanje dozvola, prikupljanje i ažuriranje podataka o svim vrstama otpada i izvještavanje nacionalnih i evropskih institucija. Biće organizovane i specijalne obuke kadrova zaposlenih u MORT-u i AZPŽS vezano za poslove u okviru podoblasti Upravljanje otpadom.

U cilju postizanja jasne podjele nadležnosti i sinergije u radu inspekcijskih organa, biće izvršena unutrašnja reorganizacija UIP-a i jačanje administrativnih kapaciteta, koje treba sprovesti u skladu sa Preporukom 2001/331/EC Evropskog Parlamenta i Savjeta. Ovom reorganizacijom će određene inspekcijske poslove u oblasti upravljanja otpadom, pored ekoloških inspektora, uz dodatnu obuku obavljati i inspektori primarno nadležni za druge oblasti (tržišna, rudarska, veterinarska, fitosanitarna, šumska, elektroenergetska i saobraćajna inspekcija).

U MONSTAT-u će do 2020. biti zaposlen još 1 službenik (pored već 1 zaposlenog) na poslovima u vezi sa podacima iz podoblasti Upravljanje otpadom. MORT i AZPŽS će pojačati saradnju sa MONSTAT-om vezano za pitanje prikupljanja i obrade podataka o otpadu, na način da se obezbljedi njihova kompatibilnost sa podacima koje trenutno prikuplja i procesira MONSTAT.

4. Kvalitet voda

Unaprijeđen je strateški okvir u oblasti kvaliteta voda donošenjem Strategije upravljanja vodama, dok su nastavljene aktivnosti u pogledu daljeg usklađivanja nacionalnih propisa sa pravnom tekovinom EU kroz donošenje Zakona o upravljanju komunalnim otpadnim vodama i Zakona o obezbjeđivanju zdravstveno ispravne vode za ljudsku upotrebu. Do kraja 2018. godine će biti usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama.

Takođe, nastavljene su aktivnosti u pogledu implementacije projekta „**Jačanje kapaciteta za implementaciju Okvirne direktive o vodama u Crnoj Gori**“ koji ima za cilj da doprinese implementaciji Okvirne direktive o vodama (ODV), i obuhvata teritoriju Crne Gore, uključujući oba sliva sa većim rijekama: Dunavski sliv (Piva, Tara, Čehotina, Lim i Ibar) i Jadranski sliv (Zeta, Morača, Bojana, Cijevna i Sutorina).

Implementacija projekta „**Revizija Master Planova za mjere upravljanja komunalnim otpadnim vodama i izradu prvog Nacrta plana za implementaciju specifične Direktive 91/271/EEC (DSIP)**“ je u finalnoj fazi, i rezultiraće Državnim planom upravljanja komunalnim otpadnim vodama u Crnoj Gori za period 2018 – 2035.

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE					
KVALITET VODA					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Direktiva 2000/60/EZ (Okvirna direktiva o vodama - WFD)	1	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama	MPRR	IV kvartal 2018.
		2	Pravilnik o standardima kvaliteta vode i kriterijumima za određivanje stanja vode uključujući listu prioritetnih supstanci	MPRR	IV kvartal 2018.
2.	Direktiva Komisije 2009/90/EZ (Tehničke analize i praćenje statusa voda)	3	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama	MPRR	IV kvartal 2018.
		4	Pravilnik o standardima kvaliteta vode i kriterijumima za određivanje stanja vode uključujući listu prioritetnih supstanci		IV kvartal 2018.
3.	Direktiva Savjeta 98/83/EZ (Voda za piće)	5	Pravilnik o parametrima, njihovoj vrijednosti, provjeri usaglašenosti, metodama, načinu i obimu analiza zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku upotrebu	MZ MPRR (UV)	III kvartal 2018.
		6	Pravilnik o bližoj sadržini, načinu i obimu sprovođenja monitoringa vode, mjestu i načinu uzimanja uzoraka, učestalosti uzorkovanja, metodama za analize parametara i drugim pitanjima od značaja za sprovođenje monitoringa vode za ljudsku upotrebu		III kvartal 2018.
		7	Pravilnik o sadržini izvještaja o izvršenoj analizi vode u postupku monitoringa i praćenja zdravstveno ispravnosti vode za ljudsku upotrebu		I kvartal 2019.
		8	Pravilnik o bližim sanitarno-tehničkim, higijenskim i drugim uslovima koje moraju da ispunjavaju sistemi za javno vodosnabdijevanje		I kvartal 2019.
4.	Direktiva 2006/7/EZ (Vode za kupanje)	9	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama	MPRR	IV kvartal 2018.
		10	Pravilnik o standardu kvaliteta vode za kupanje	MPRR	IV kvartal 2018.

5.	Direktiva 2006/118/EZ (Podzemne vode)	11	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama	MPRR	IV kvartal 2018.
		12	Pravilnik o standardima kvaliteta vode i kriterijumima za određivanje stanja vode uključujući listu prioriternih supstanci	MPRR	IV kvartal 2018.
6.	Direktiva Savjeta 91/676/EEZ (Nitrati)	13	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama	MPRR	IV kvartal 2018.
7.	Direktiva 2008/105/EZ (Standardi kvaliteta vode EQS)	14	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama	MPRR	IV kvartal 2018.
		15	Pravilnik o standardima kvaliteta vode i kriterijumima za određivanje stanja vode uključujući listu prioriternih supstanci	MPRR	IV kvartal 2018.
8.	Direktiva 2007/60/EZ (Rizici od poplava)	16	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama	MPRR MUP	IV kvartal 2018.
9.	Direktiva 2008/56/EZ (Okvirna direktiva o morskoj strategiji, MSFD) i Direktiva 2017/845/EU kojom se mijenja i dopunjuje MSFD (u pogledu indikativnih listi elemenata koji treba da budu uzeti u obzir za pripremu morskih strategija)	17	Izrada propisa	MORT	II kvartal 2019.
10.	Direktiva 2014/89/EU (Direktiva o prostornom planiranju namjene morskog područja)	18	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ⁶	MORT	II kvartal 2019.
PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA					
KVALITET VODA					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Direktiva 2000/60/EZ (Okvirna direktiva o vodama)	19	Uspostavljanje informacionog sistema za vode	MPRR (UV) ZHS	IV kvartal 2020.
		20	Uspostavljanje monitoringa površinskih, podzemnih i priobalnih morskih voda	ZHS MPRR (UV) AZPŽS	IV kvartal 2019.
		21	Uspostavljanje mreže mjernih stanica za površinske i podzemne vode	ZHS	II kvartal 2018.
2.	Direktiva Komisije 2009/90/EZ (Tehničke analize i praćenje statusa voda)	22	Obezbjedenje osiguranja kvaliteta/kontrole kvaliteta pri monitoringu kvaliteta voda (QA/QC)	ZHS AZPŽS	IV kvartal 2019.
3.	Direktiva 91/271/EEZ (Komunalne otpadne vode) i Odluka 2014/431/EU (Format izvještavanja)	23	Revizija Strateškog master plana i priprema Specifičnog plana za implementaciju direktive (DSIP)	MORT JLS	II kvartal 2018.
		24	Nastavak izgradnje komunalne infrastrukture	MORT JLS	Kontinuirano
		25	Priprema izvještaja	MORT	II kvartal 2020.
4.	Direktiva 98/83/EZ (Voda za piće)	26	Unaprijediti kontrolu kvaliteta vode za piće (kontrola malih seoskih vodovoda)	MZ IJZ	II kvartal 2019.
		27	Nastavak izgradnje komunalne infrastrukture za snabdijevanje vodom za piće	MORT JLS	Kontinuirano
5.	Direktiva 2006/7/EZ (Vode za kupanje)	28	Uspostaviti monitoring voda za kupanje u skladu sa direktivom	JPMD ZHMS	IV kvartal 2019.

⁶ Potrebna tehnička pomoć

		29	Ojačati laboratorijske kapacitete za monitoring i izvještavanje	JPMD ZHS AZPŽS	IV kvartal 2019.
6.	Direktiva 2006/118/EZ (Podzemne vode)	30	Definisanje podzemnih vodnih tijela	MPRR - UV	II kvartal 2018.
		31	Uspostavljanje mreže mjernih stanica i monitoringa podzemnih voda	MPRR (UV) ZHS	II kvartal 2018.
7.	Direktiva Savjeta 91/676/EEZ (Nitrati)	32	Odluka o osnivanju ranjivih područja	MPRR (UV)	IV kvartal 2019.
8.	Direktiva 2008/105/EZ (Standardi kvaliteta voda - EQS)	33	Unapređenje sistema monitoringa i izvještavanja	MPRR (UV) ZHS AZPŽS	IV kvartal 2019.
9.	Direktiva 2007/60/EZ (Rizici od poplava)	34	Izrada preliminarne procjene rizika od poplava	MPRR (UV)	IV kvartal 2019.
		35	Određivanje područja značajno ugroženih od poplava	MPRR (UV)	IV kvartal 2020.
10.	Direktiva 2008/56/EZ (Okvirna direktiva o morskoj strategiji) i Direktiva 2017/845/EU kojom se mijenja i dopunjuje MSFD (u pogledu indikativnih listi elemenata koji treba da budu uzeti u obzir za pripremu morskih strategija)	36	Izrada Strategije mora: Početna procjena stanja morske sredine	MORT AZPŽS	II kvartal 2019.
		37	Definisanje kriterijuma i metodoloških standarda za određivanje dobrog stanja morske životne sredine (GES)		IV kvartal 2019.
		38	Definisanje ciljeva i povezanih indikatora za postizanje dobrog stanja morske sredine (GES)		IV kvartal 2019.
		39	Izrada programa monitoringa morske sredine		III kvartal 2020.
11.	Direktiva 2008/56/EZ (Okvirna direktiva o morskoj strategiji) i Direktiva (EU) 2017/845 kojom se mijenja i dopunjuje MSFD (u pogledu indikativnih listi elemenata koji treba da budu uzeti u obzir za pripremu morskih strategija)	40	Izrada i donošenje zakona /podzakonskog akta	MORT	II kvartal 2019.
12.	Direktiva 2014/89/EU (Direktiva o prostornom planiranju namjene morskog područja)	41	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji ⁷	MORT	II kvartal 2019.

Administrativni kapaciteti

Da bi se uspostavila dobra koordinacija, MPRR, kao vodeća nadležna institucija za ovu oblast, koordiniraće sve aktivnosti vezane za sprovođenje Direktiva EU o kvalitetu voda, uz punu podršku ostalih institucija. Do 2020. MPRR zaposliće još 4 službenika koja će biti zadužena za ove direktive.

Do 2020. u MORT-u će biti ojačani administrativni kapaciteti internom preraspodjelom posla ili dodatnim zapošljavanjem još 2 službenika, od čega 1 službenik na poslovima vezanim za primjenu MSFD.

MZ kao nadležni državni organ za prenošenje Direktive o vodi za piće, do 2020. zaposliće 1 službenika.

Do 2020. u UV biće zaposleno još 11 službenika i uspostaviće se 2 nove jedinice za upravljanje slivom Jadranskog mora i slivom Dunava.

⁷ Potrebna tehnička pomoć

U ZHS biće zaposleno još 6 službenika do 2020. u oblasti kvaliteta voda.

Povećanjem broja inspektora za vode za 5 službenika i sanitarnih inspektora na 21 službenika (nijedan zaposleni neće biti isključivo zadužen za oblast kvaliteta vode za piće, već za više oblasti) do 2020. i kroz internu reorganizaciju UIP-a, rad inspekcije biće unaprijeđen. Ovlašćenja inspektora za vode biće podijeljena po pojedinačnim vodnim slivovima, odnosno po većim vodenim tijelima u državi.

Kako je postojeći institucionalni okvir za zaštitu i upravljanje obalnim područjem Crne Gore složen, sa velikim brojem resora koji imaju nadležnosti, primijeniće se mehanizmi koordinacije i jačanja kapaciteta postojećih institucija, kao preduslov za uspješne rezultate u dostizanju održivog razvoja obalnog područja. Na pitanjima relevantnim za sprovođenje MSFD, pored jačanja kapaciteta u MORT, u AZPŽS biće zaposlen još 1 službenik, tako da poslove relevantne za zaštitu mora, uključujući prikupljanje i provjeru podataka, kao i obezbjeđivanje kvaliteta izvještavanja o morskoj sredini i vodama do 2020. obavljaju 2 službenika. U IBM biće zaposlen još 1 službenik tako da će na pitanjima relevantnim za sprovođenje ove direktive i direktiva u oblasti voda do 2020. biti angažovana ukupno 4 zaposlena. JPMD će zaposliti još 1 službenika tako da će za sprovođenje direktiva u oblasti voda do 2020. biti angažovana ukupno 2 zaposlena.

Na ovaj način će do kraja 2019. ojačati kapaciteti JPMD, laboratorijski kapaciteti za monitoring IBM, ZHMS i kapaciteti za izvještavanje AZPŽS, za šta će se aplicirati za potrebna IPA sredstva. Radiće se i na unapređenju kadra za ispunjavanje zahtjeva koji se tiču prikupljanja i provjere podataka, kao i obezbjeđenja kvaliteta i izvještavanja u IJZ. JLS nadležne su za pružanje usluga snabdijevanja vodom za piće. Administrativni kapaciteti JLS za vršenje poslova u oblasti upravljanja vodama veoma su mali. U prosjeku je u svakoj opštini za te poslove zadužena po jedna osoba.

5. Zaštita prirode

Nastavljene su aktivnosti na daljem usklađivanju nacionalnih propisa sa pravnom tekovinom EU kroz donošenje podzakonskih akata, dok je do kraja 2018. godine planirano usvajanje Zakona o stranim i invazivnim stranim vrstama u cilju postizanja pune transpozicije Regulative 1143/2014/EU o invazivnim vrstama.

Realizovane su sve aktivnosti projekta „**Uspostavljanje NATURA 2000 mreže**” planirane za 2017. godinu, dok se realizacija preostalih aktivnosti odvija u skladu sa definisanom dinamikom.

Projektom „**Promovisanje upravljanja zaštićenim oblastima kroz integrisanu zaštitu ekosistema mora i priobalja na Primorju Crne Gore**”, koji će biti finansiran iz Globalnog fonda za životnu sredinu (GEF) unaprijediće se baza podataka o morskim staništima i vrstama, odnosno doprinijeće se prikupljanju dodatnih podataka za definisanje predloga morskih područja koja će biti sastavni dio predloga Nature 2000.

Otpočele su aktivnosti na izradi **VI Nacionalnog izvještaja o implementaciji Strategije biodiverziteta**.

Krajem novembra 2017. godine kroz Instrument za EU integraciju (EUIF) završena je sveobuhvatna **Studija zaštite Ulcinjske solane** u kojoj su obrađena sva pitanja od značaja za ovaj lokalitet (biodiverzitet, razvijeni su scenariji pokretanja proizvodnje soli i modeli održivog razvoja na lokalitetu, modeli upravljanja, itd.). Posebno je važno što su svi relevantni subjekti za rješavanje složenog pitanja Ulcinjske solane dali mišljenje na Studiju (nadležna ministarstva, Opština Ulcinj, Nevladina organizacija Centar za zaštitu i proučavanje ptica (NVO-CZIP), Javno preduzeće za nacionalne parkove (JPNP), Privredni sud, Eurofond itd.). Do avgusta 2018. privremeni upravljač Ulcinjskom solanom je JPNP.

Povećan je procenat zaštićene teritorije Crne Gore i to kroz proglašenje Parka prirode Dragišnica i Komarnica (Opština Šavnik) i Spomenika prirode Kanjon Cijevna (Glavni grad Podgorica).

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE					
ZAŠTITA PRIRODE					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Direktiva Savjeta 1999/22/EZ (Zoološki vrtovi)	1	Donošenje Zakona ⁸	MPRR MORT	IV kvartal 2019
		2	Donošenje podzakonskog akta ⁹	MPRR MORT	IV kvartal 2019
2.	Regulativa 1143/2014/EU (Invazivne vrste)	3	Donošenje Zakona	MORT MPRR MSP	IV kvartal 2018
3.	Regulativa Savjeta Br. 3254/91/EEZ (Zamke za hvatanje životinja)	4	Donošenje Zakona	MPRR MORT	IV kvartal 2018
4.	Regulativa Savjeta Br. 2173/2005/EZ (FLEGT, uspostavljanje)	5	Donošenje Zakona	MPRR MORT	IV kvartal 2019
		6	Donošenje podzakonskih akata	MPRR MORT	IV kvartal 2020.
5.	Regulativa Komisije Br. 1024/2008/EZ (FLEGT, primjena)	7	Donošenje Zakona	MPRR MORT	IV kvartal 2019
		8	Donošenje podzakonskih akata	MPRR MORT	IV kvartal 2020.
6.	Regulativa Br. 995/2010/EU (Drvo, obaveze operatera)	9	Donošenje Zakona	MPRR MORT	IV kvartal 2019.
		10	Donošenje podzakonskih akata	MPRR MORT	IV kvartal 2020.
7.	Delegirana regulativa Komisije Br. 363/2012/EU (Drvo, organizacija monitoringa)	11	Donošenje Zakona	MPRR MORT	IV 2019.
		12	Donošenje podzakonskih akata	MPRR MORT	IV 2020.
8.	Implementaciona regulativa Komisije Br. 607/2012/EU (Drvo, sistem dužne pažnje - <i>due diligence system</i>)	13	Donošenje Zakona	MPRR MORT	IV 2019.
		14	Donošenje podzakonskih akata	MPRR MORT	IV 2020.
9.	Uredba EU ABS o mjerama usklađenosti za korisnike iz Nagoja Protokola o pristupu genetskim resursima i pravičnoj i ravnopravnoj podjeli koristi	15	Donošenje Zakona	MORT MPRR	IV kvartal 2020.

⁸ Nakon TAIEX ekspertske misije koja je zakazana za septembar 2018. biće utvrđeno da li je potrebno dalje usklađivanje zakona i podzakonskog akta, te ako se utvrdi isto biće sprovedeno u navedenom roku.

⁹ Nakon TAIEX ekspertske misije koja je zakazana za septembar 2018. biće utvrđeno da li je potrebno dalje usklađivanje zakona i podzakonskog akta, te ako se utvrdi isto biće sprovedeno u navedenom roku.

PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA						
ZAŠTITA PRIRODE						
Br	Propis EU	Aktivnost		Radnje	Institucija	Rok
1.	Direktiva 92/43/EEZ (Staništa)	Uspostaviti mrežu Natura 2000*	16	Kreirati osnov za istraživanja na licu mjesta u pripremnoj fazi procesa uspostavljanja Natura 2000 (povećati znanje o obavezama vezanim za uspostavljanje Natura 2000)	MORT AZPŽS	IV kvartal 2019.
			17	Finalizovati referentne liste staništa i vrsta		IV kvartal 2019.
			18	Odrediti granice biogeografskih regiona i moguće izmjene Aneksa;		IV kvartal 2019.
			19	Definisati koncept Natura 2000 u Crnoj Gori;		IV kvartal 2019.
			20	Potvrditi nacionalnu SCI i SPA metodologiju i kriterijume odabira		IV kvartal 2019.
2.	Direktiva 2009/147/EZ (Divlje ptice)		21	Provjeriti podatke i uraditi analizu nedostataka (gap analysis)		IV kvartal 2020.
3.	Direktiva 1999/22/EZ (Držanje divljih životinja u zoološkim vrtovima)	Pripremiti i sprovesti Specifični plan za implementaciju direktive (DSIP)	22	Definisati vrste životinja koje su mogu držati u zoološkom vrtu i odrediti odstupanja za male zoološke vrtove korišćenjem iskustva država članica EU (uz pomoć eksperta iz EU)	MPRR MORT UBHVFP AZPŽS UIP JLS	IV kvartal 2018.
			23	Uspostaviti sistem licenciranja za zoološke vrtove		IV kvartal 2018.
			24	Poboljšati sistem vođenja evidencije u registru zooloških vrtova		IV kvartal 2018.
			25	Osnovati centar za spasavanje divljih životinja		IV kvartal 2020.
4.	Regulativa Br. 338/97/EZ, Regulativa Br. 865/2006/EZ, Regulativa Br. 792/2012/EU, Regulativa Br. 791/2012/EU (CITES)	Pripremiti i sprovesti poseban akcioni plan sa planom za obuku zaposlenih u Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine, Ministarstvu finansija – Upravi carina, Upravi za inspekcijske poslove	26	Pripremiti Plan obuke	MORT, MF-UC, UIP	IV kvartal 2019.
			27	Sprovesti Plan obuke		IV kvartal 2020.
			28	Obezbijediti dodatnu potrebnu infrastrukturu (centar za spasavanje, i odgovarajuću opremu na granicama u kojoj se konfiskovane vrste divljih biljaka i životinja mogu bezbjedno čuvati)		IV kvartal 2020.
5.	Regulativa (EU) 1143/2014 (Invazivne vrste)	Pripremiti i sprovesti poseban implementacioni plan	29	Definisati nacionalnu listu invazivnih vrsta	MORT MSP MPRR AZPŽS UBHVFP UIP UC	IV kvartal 2020.
6.	Direktiva 83/129/EEZ (uvoz kože i drugih derivata foka)	Pripremiti i sprovesti poseban plan implementacije	30	Obezbijediti odgovarajuće kriterijume za zapošljavanje carinika i neophodne obuke u vezi sa inspekcijom pošiljki	MORT AZPŽS UBHVFP UC UIP	IV kvartal 2018.
7.	Regulativa Br.1007/2009/EZ (Trgovina proizvodima od foka)		31	Ojačati kapacitete za identifikovanje proizvoda od foke		IV kvartal 2018.
			32	Uspostaviti sistem monitoringa za zabranu uvoza proizvoda od foke i omogućavanje primjene potrebnih uvoznih procedura od strane carinskih sektora		Kontinuirano
			33	Spriječiti komercijalni uvoz proizvoda navedenih u Aneksu		IV kvartal 2020.

8.	Regulativa Savjeta Br. 3254/91/EEZ (zabrana korišćenja nagaznih zamki)	Preciznije regulisati implementaciju	34	Zabraniti uvoz kože i proizvoda iz zemalja koje nijesu navedene u Aneksu Odluke 98/596 EZ	MPRR - UBHVFP MORT UIP UC	IV kvartal 2018.
			35	Ojačati sistem sprovođenja		Kontinuirano
			36	Implementirati proceduru sertifikacije za uvoz koža i proizvoda (čl. 4)		IV kvartal 2018.
			37	Implementirati efektivan sistem monitoringa i sprovođenja		IV kvartal 2018.
9.	Regulativa Br. 2173/2005/EZ i Regulativa Br.1024/2008/EZ (FLEGT)	Pripremiti i sprovesti poseban plan implementacije	38	Spriječiti nelegalne prekogranične aktivnosti i obezbijediti bolju koordinaciju graničnih službi	MPRR UBHVFP UIP UC	I kvartal 2019.
			39	Uspostaviti šemu FLEGT licenci		IV kvartal 2020.
10.	Regulativa Br. 995/2010/EU, Regulativa Br. 363/2012/EU i Regulati-va () Br. 607/2012/EU «Drvo»	Pripremiti i sprovesti poseban plan implementacije	40	Spriječiti nelegalne prekogranične aktivnosti i obezbijediti bolju koordinaciju graničnih službi	MPRR UBHVFP UIP UC	I kvartal 2019.
			41	Definisati zone koje su naročito osjetljive u pogledu nelegalne sječe ili drugih nelegalnih aktivnosti		IV kvartal 2018.
			42	Definisati instituciju koja je nadležna za monitoring i izdavanje sertifikata		IV kvartal 2018.
			43	Uspostaviti informacioni sistem o šumama i sistem monitoringa sa logovanjem (bar kodovi)		IV kvartal2020.
11.	Uredba EU ABS o mjerama usklađenosti za korisnike iz Nagoja Protokola o pristupu genetskim resursima i pravičnoj i ravnopravnoj podjeli koristi od njihove upotrebe u uniji	Pripremiti i sprovesti poseban plan implementacije	44	Izvršiti provjere usaglašenosti	MORT MPRR	IV kvartal 2020.
			45	Uspostaviti sistem <i>due diligence</i> deklaracije		IV kvartal 2020.
			46	Uspostaviti kazneni sistem		IV kvartal 2020.

Administrativni kapaciteti

U periodu 2019-2020. biće pripremljen i sproveden plan dodatnih specifičnih obuka zaposlenih u MORT, AZPŽS, UC i UIP za primjenu propisa EU, uključujući i primjenu mehanizama zaštite i očuvanja cjelovitosti ekološke mreže (npr. ocjene prihvatljivosti). Aktivnosti obuke vezane za prenošenje pravne tekovine EU će se oslanjati na sve raspoložive instrumente u procesu pristupanja Crne Gore EU, ali sa fokusom na potencijale TAIEX i Twinning programa. Unaprijediće se saradnja MORT i MPRR i koordinacija između ova dva resora. Unapređenje koordinacije MORT, UC i UIP od posebnog je značaja u primjeni CITES konvencije i propisa EU kojima je uređena primjena CITES konvencije, Direktive 83/129/EEZ i Regulative (EZ) br. 1007/2009 koje se odnose na uvoz i trgovinu kožom i proizvodima od 33 vrste morskih sisara poznatih pod nazivom Pinnipidae (iz familija Odobenidae, Otarridae i Phocidae), kao i u primjeni Regulative (EU) 1143/2014 (invazivne vrste). Posebna obuka biće organizovana za UC, UP i UIP, vezano za trgovinu ugroženim vrstama, u cilju obezbjeđivanja odgovarajućeg

sprovođenja propisa. U cilju implementacije Direktive 83/129/EEZ (uvoz koža foke i derivata od istih) i Regulative (EZ) Br. 1007/2009 (trgovina proizvodima od foke) biće obezbijeđeno dodatno zapošljavanje carinika i sprovedene obuke vezano za inspekciju pošiljki, kao i ojačani kapaciteti za identifikovanje proizvoda od foke.

Administrativni kapaciteti na nacionalnom i lokalnom nivou biće ojačani, s posebnim akcentom na primjenu odgovarajućeg ocjenjivanja, kompenzatornih mjera i drugih specifičnih znanja vezanih za odgovarajuću primjenu Direktive o staništima i Direktive o pticama u smislu uspostavljanja mreže NATURA 2000. Po pitanju jačanja administrativnih kapaciteta planirano je povećanje broja zaposlenih, kao i reorganizacija postojećih kapaciteta usljed čega će u:

- MORT-u do 2020. biti ojačani administrativni kapaciteti internom preraspodjelom posla ili dodatnim zapošljavanjem 4 službenika za pitanja relevantna za EU propise.
- MPRR-u do 2020. 3 zaposlena raditi na poslovima koji se odnose na pitanja relevantna za EU propise iz oblasti zaštite prirode, tj. prevashodno lovstva i šumarstva.
- AZPŽS do 2020. 8 zaposlenih će se baviti pitanjima relevantnim za primjenu EU propisa iz oblasti zaštite prirode shodno nadležnostima ove institucije, kao i u Sektoru za izdavanje dozvola gdje su zaposlena 3 službenika koja rade na izdavanju dozvola koje se odnose na zaštitu prirode, pored 14 zaposlenih koji su usko specijalizovani za istraživanja pojedinih vrsta flore i faune. U cilju uspostavljanje mreže Natura 2000 (uz korišćenje tehničke pomoći u okviru IPA projekta), a potom i za vršenje monitoringa stanja Natura 2000 mreže, od važnosti je jačanje administrativnih kapaciteta u AZPŽS.
- UŠ do 2020. 4 zaposlena (zbog obima posla i broja područnih jedinica) će se baviti pitanjima vezanim za primjenu: Regulative Savjeta (EEZ) br. 3254/91 (Zamke), Regulative (EZ) br. 2173/2005, Regulative (EZ) br. 1024/2008 (FLEGT), Regulative (EU) br. 995/2010, Regulative (EU) br. 363/2012 i Regulative (EU) br. 607/2012 («Drvo»).
- UIP do 2020. biti zaposlena dodatna 3 ekološka inspektora će se baviti pitanjima zaštite prirode, i dodatna 3 šumarska i lovna inspektora. U UIP-u će se izvršiti potrebna unutrašnja reorganizacija, kako bi se izbjeglo moguće preklapanje nadležnosti i postigla sinergija u radu inspekcijskih organa. Pored ekoloških inspektora mogli bi određene inspekcijske poslove u oblasti zaštite prirode obavljati i uz dodatnu obuku za to osposobljeni inspektori primarno nadležni za druge oblasti (tržišna, veterinarska, fitosanitarna, šumska inspekcija, inspekcija lovstva i ribarstva).

6. Industrijsko zagađenje

Nastavljena je dalja transpozicija propisa EU kojima se reguliše ova oblast, kroz izradu Zakona o industrijskim emisijama čije usvajanje je planirano za kraj 2018. godine nakon čega će se donijeti i podzakonski akti čime će biti uspostavljen pravni okvir za postizanje pune implementacije istih.

Intenzivirane su aktivnosti na realizaciji projekta „**Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje**“ u saradnji sa Svjetskom bankom. U završnoj fazi je potpisivanje ugovora sa izabranim izvođačem radova na lokaciji Brodogradilišta Bijela, potpisan je ugovor za izradu Glavnog projekta remedijacije jalovišta Gradac, potpisan je podkreditni ugovor sa Elektroprivredom Crne Gore (EPCG) za sanaciju deponije Maljevac, a u toku je izrada Plana aktivnosti vezanih za remedijaciju lokacije Kombinata aluminijuma Podgorica (KAP).

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE					
INDUSTRIJSKO ZAGAĐENJE					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Direktiva 2010/75/EU (Industrijske emisije)	1	Izrada i donošenje Zakona o industrijskim emisijama	MORT	IV kvartal 2018.
		2	Uredba o vrstama aktivnosti i postrojenjima za koje se izdaje integrisana dozvola	MORT	III kvartal 2019.
		3	Uredba o kriterijumima za određivanje najboljih dostupnih tehnika	MORT	III kvartal 2019.
		4	Uredba o kriterijumima za određivanje najboljih dostupnih tehnika, za primjenu standard kvaliteta, kao i za određivanje graničnih vrijednosti emisija u integrisanoj dozvoli	MORT	IV kvartal 2019.

PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA					
INDUSTRIJSKO ZAGAĐENJE					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Direktiva 2010/75/EU o industrijskim emisijama (IED)	5	Izraditi Specifični plan za implementaciju direktive (DSIP) ¹⁰	MORT	IV kvartal 2018.
2.	Direktiva 2012/18/EU o kontroli opasnosti od većih udesa koji uključuju opasne supstance (SEVESO III)	6	Identifikovati «SEVESO» postrojenja u Crnoj Gori ¹¹	AZPŽS UIP	Kontinuirano
3.	Regulativa br. 166/2006/EZ o registru zagađivača (PRTR)	7	Uspostaviti registar zagađivača (PRTR) sa bazom podataka o emisijama zagađivača ¹²	AZPŽS	IV kvartal 2019.

¹⁰ Obezbjedena tehnička podrška kroz projekat koji zajednički sprovode kancelarija UNDP-a u Crnoj Gori i Vlada Crne Gore

¹¹ Agencija je izradila registar Seveso postrojenja.

¹² U toku je priprema projekta kojim će se aplicirati za sredstva Javnog poziva EEA (European Economic Area) i norveškog fonda za regionalnu saradnju - *Zajednička rješenja evropskih izazova u saradnji*.

Administrativni kapaciteti

Izvršiće se jačanje administrativnih kapaciteta MORT-a za kontrolu i praćenje kontrole industrijskog zagađenja, adekvatnom unutrašnjom reorganizacijom i preraspodjelom postojećih kadrova i/ili dodatnim zapošljavanjem i dodatnim usavršavanjem. Do 2020. administrativni kapaciteti biće ojačani internom preraspodjelom posla ili dodatnim povećavanjem sa 1 na 4 službenika.

Stručno će se osposobljavati i kapaciteti AZPŽS i isti će se povećati sa postojeća 4 na 8 službenika u 2020. U AZPŽS će stručno osposobljavanje biti usmjereno ka boljem razumijevanju propisa usklađenih sa zahtjevima SEVESO III, BREF-ova i BAT-ova, za izdavanje IE dozvola po propisima usklađenim sa zahtjevima IED.

Jačanje administrativnih kapaciteta UIP-a biće ostvareno u skladu sa Preporukom za inspekciju.

7. Hemikalije

Zakonom o hemikalijama ("Sl. list CG", br. 51/17 od 3.7.2017.), koji je usvojen u julu 2017. godine dat je osnov za donošenje brojnih podzakonskih akata čijim usvajanjem je postignuto dodatno usaglašavanje sa legislativom EU u ovoj oblasti. Do kraja 2018. planirano je donošenje Zakona o potvrđivanju Minamata konvencije o živi, kao i usvajanje podzakonskih akata u cilju postizanja pune transpozicije EU propisa u ovoj oblasti.

Kroz projekat „**Priprema za ratifikovanje i implementaciju Minamata Konvencije o živi – inicijalna procjena za Crnu Goru**“ urađen je Predlog inicijalne procjene žive u Crnoj Gori.

U okviru Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, u maju 2018. godine, uspostavljen je *Helpdesk* - služba za pomoć koja pruža podršku u pogledu obaveza propisanih BPR Uredbom, REACH Uredbom i CLP Uredbom.

Takođe, u toku je ažuriranje inventara za stare dugotrajne organske zagađivače (POPs), izrada inventara novih POPs-ova, kao i procjena nacionalne infrastrukture i kapaciteta, izrada akcionih planova i ažuriranog Nacionalnog implementacionog plana (NIP), kroz projekat „**Revizija Nacionalnog plana implementacije Stokholmske konvencije o dugotrajnim organskim zagađivačima (POPs)**“.

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE				
HEMIKALIJE				
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Rok
1.	Regulativa br. 1907/2006/EZ (REACH)	1	Pravilnik o načinu izrade i sadržaju Izvještaja o bezbjednosti hemikalije	III kvartal 2018.
		2	Uredba o dopuni Uredbe o zabrani i ograničenju korišćenja, stavljanja u promet i proizvodnji hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu	IV kvartal 2020.
		3	Uredba o zabrani i ograničenju korišćenja, stavljanja u promet i proizvodnji hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu	III kvartal 2018.
2.	Regulativa br. 1272/2008/EZ (CLP)	4	Dopune Liste klasifikovanih supstanci	MORT II kvartal 2020.
3.	Regulativa br. 648/2004/EZ (Detergženti)	5	Pravilnik o metodama ispitivanja biorazgradljivosti površinski aktivne supstance	IV kvartal 2018.
			Pravilnik o listi površinski aktivnih supstanci koje se mogu upotrebljavati u detergžentima	IV kvartal 2018.
4.	Regulativa br. 850/2004/EZ (POPs)	6	Zakon o upravljanju otpadom	IV kvartal 2018.
		7	Pravilnik o upravljanju POPs otpadom	II kvartal 2020.
		8	Lista opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen	IV kvartal 2018.
		9	Uredba o zabrani i ograničenju korišćenja, stavljanja u promet i proizvodnji hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu	III kvartal 2018.

5.	Direktiva Savjeta 87/217/EEZ (Azbest)	10	Zakon o industrijskim emisijama	MORT	IV kvartal 2018.
		11	Uredba o kriterijima za određivanje najboljih dostupnih tehnika, za primjenu standard kvaliteta, kao i za određivanje graničnih vrijednosti emisija u integrisanoj dozvoli		IV kvartal 2019.
6.	Direktiva 2004/9/EZ (Verifikacija - Dobra laboratorijska praksa)	12	Pravilnik o bližem sadržaju zahtjeva i obrasca DLP sertifikata	MORT	IV kvartal 2018.
		13	Pravilnik o bližim smjericama i uslovima za DLP		IV kvartal 2018.
7.	Direktiva 2010/63/EU (Zaštita životinja koje se koriste u naučne svrhe)	14	Pravilnik o bližim uslovima načina držanja eksperimentalnih životinja	MPPR UBHVFP	IV kvartal 2018.
8.	Regulativa br.528/2012/EZ (Biocidi)	15	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o listama aktivnih supstanci koje su dozvoljene za upotrebu u biocidnim proizvodima i biocidnim proizvodima manjeg rizika		I kvartal 2019.
9.	Regulativa br. 649/2012/EU (Izvoz/uvoz opasnih hemikalija)	16	Pravilnik o dopunama Pravilnika o bližem sadržaju prethodnog obaveštenja za izvoz hemikalija	MORT	III kvartal 2020.
10.	Regulativa br. 2017/852/EZ o živi stavljanju van snage Regulative 1102/2008	17	Zakon o industrijskim emisijama	MORT	IV kvartal 2018.
		18	Zakon o upravljanju otpadom		IV kvartal 2018.
		19	Pravilnik o graničnim vrijednostima prisustva opasnih materija u pojedinim djelovima električnih i elektronskih proizvoda, kao i oznakama o vrsti i načinu upravljanja otpadom koji nastaje iz tih proizvoda		III kvartal 2018.
11.	Odluka Savjeta 2017/939/EU Odluka Savjeta 2017/938/EU	20	Zakon o potvrđivanju Minamata konvencije o živi	MORT	IV kvartal 2018.
12.	Direktiva 2004/42/EZ (VOCs "Boje")	21	Uredba o zabrani i ograničenju korišćenja, stavljanja u promet i proizvodnji hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu	MORT	III kvartal 2018.

PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA

HEMIKALIJE

Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Regulativa br. 1907/2006/EZ o registraciji, ocjeni, ovlašćenju i restrikciji hemikalija (REACH)	22	Uspostaviti registar hemikalija u skladu sa REACH Regulativom ¹³	AZPŽS	IV kvartal 2019.
2.	Regulativa br. 1272/2008/EZ o klasifikaciji, obilježavanju i pakovanju supstanci i smješa (CLP)	23	Uspostaviti «Centar za kontrolu trovanja» - (tijelo zaduženo za primanje informacija u vezi sa hitnim zdravstvenim intervencijama) i izvršiti dodatnu obuku kadrova (toksikologija) ¹⁴	MZ	IV kvartal 2018.
3.		24	Informisanje relevantnih zainteresovanih strana o bezbjednom korišćenju hemikalija	AZPŽS	kontinuirano
4.	Regulativa br. 528/2012/EZ (Stavljanje	25	Uspostaviti i voditi registar biocidnih proizvoda, koji su stavljeni u promet ¹⁵	AZPŽS	IV kvartal 2019.

¹³ Uspostavljanje registra hemikalija (jačanje profesionalnih i tehničkih kapaciteta AZPŽS) biće implementirano kroz IPA II 2014 - 2020. (Aktivnost 4.6.).

¹⁴ Strategijom upravljanja hemikalijama 2015-2018. godine je takođe predviđeno uspostavljanje Centra za kontrolu trovanja za 2018. godinu. Zaključak Vlade Crne Gore od 18. maja 2016. obavezuje Ministarstvo zdravlja da uspostavi Jedinicu za kontrolu trovanja sa obučanim ljekarima i specialistima za medicinsku toksikologiju, u okviru Kliničkog centra do 2018.

¹⁵ Uspostavljanje registra biocidnih proizvoda (jačanje profesionalnih i tehničkih kapaciteta AZPŽS) biće implementirano kroz IPA II 2014 - 2020. (Aktivnost 4.6.)

	u promet i korišćenje biocidnih proizvoda)	26	Obuka kadrova u MORT, AZPŽS i UIP kao i svih relevantnih subjekata radi adekvatne implementacije regulative	MORT AZPŽS UIP	Kontinuirano
5.	Direktiva 2010/63/EU (Zaštita životinja koje se koriste u naučne svrhe)	27	Izdavanje odobrenja za izvođenje eksperimenta na osnovu stručnog mišljenja Savjeta za zaštitu životinja o etičkoj i naučnoj opravdanosti obavljanja eksperimenta. ¹⁶	MPRR -UBHVFP	Kontinuirano
6.	Regulativa br. 2017/852/EZ o živi stavljanju van snage Regulative 1102/2008	28	Obuka za adekvatno vršenje kontrole nad uvozom proizvoda koji sadrže živu	MORT UC UIP	III kvartal 2019.
		29	Uspostaviti kontrolu nad uvozom proizvoda koji sadrže živu	UIP UC	IV kvartal 2020.
7.	Regulativa br. 649/2012/EU (Izvoz-uvoz hemikalija - PIC)	30	Sprovođenje PIC postupka u skladu sa ovom Regulativom i Rotterdamskom konvencijom	AZPŽS	Kontinuirano
		31	Izgradnja kapaciteta (ljudskih resursa) za ispunjavanje obaveza Rotterdamske konvencije za zaštitu zdravlja ljudi i životne sredine od opasnih hemikalija ¹⁷	MORT AZPŽS UC	IV kvartal 2018.
8.	Regulativa br. 648/2004/EZ (Detergenti)	32	Izdavanje dozvola za korišćenje površinski aktivne supstance (industrijski detergent)	AZPŽS	Kontinuirano
9.	Regulativa Br. 850/2004/EZ (POPs)	33	Uspostavljanje inventara ispusta POPs-ova u vodu i zemljište, i unapređenje inventara ispusta POPs u vazduh kroz Program monitoringa životne sredine	AZPŽS UIP	Kontinuirano
		34	Ažuriranje Nacionalnog implementacionog plana za Skokholmsku konvenciju	MORT AZPŽS CETI	IV kvartal 2018.
10.	Direktiva 2004/42/EZ (VOC – isparljiva organska jedinjenja u premazima – «boje i lakovi»)	35	Vršiti efikasan inspekcijski nadzor nad tržištem (uvozom) boja, lakova i drugih vrsta premaza, koji sadrže isparljiva organska jedinjenja	UIP	Kontinuirano

Administrativni kapaciteti

U cilju primjene svih propisa EU vezanih za hemikalije (sa izuzetkom Direktive 2010/63/EU o zaštiti životinja koje se upotrebljavaju za naučne svrhe) do 2020. u MORT-u će biti ojačani administrativni kapaciteti internom preraspodjelom posla ili dodatnim zapošljavanjem još 3 službenika, a u AZPŽS još 3 službenika.

Tokom 2018. biće sprovedeni treninzi kadrova u AZPŽS za primjenu Regulative o biocidima. U septembru 2018. planirana je regionalna radionica „Izgradnja kapaciteta za ispunjavanje obaveza i implementaciju Rotterdamske konvencije“, za koju je odobrena tehnička pomoć Sekretarijata Rotterdamske konvencije.

¹⁶ U dosadašnjem periodu u Crnoj Gori nije postojalo interesovanje za sprovođenje eksperimenata na životinjama sa naznakama da ih ni u bliskoj budućnosti neće biti.

¹⁷ Obezbijedena kroz tehničku pomoć Rotterdamske konvencije.

U UIP-u će do 2020. biti zaposlena 2 inspektora koja će se baviti ovom problematikom. UIP će sprovesti internu reorganizaciju do kraja 2018. kako bi se izbjegla preklapanja nadležnosti u radu inspekcija iz drugih oblasti. Organizovaće se obuke inspektora i izrada priručnika i vodiča za inspekcijske postupke. Novim Zakonom o hemikalijama koji je donijet u julu 2017, nadzor nad hemikalijama povjeren je ekološkoj i sanitarnoj inspekciji.

Vezano za Direktivu 2010/63/EU o zaštiti životinja koje se upotrebljavaju za naučne svrhe, u UBHVF će se u 2018. zaposliti 1 službenik.

Vezano za CLP Regulativu tokom 2018. u Centru za kontrolu trovanja biće angažovano 7 stručnjaka.

8. Buka

Nacionalni propisi o procjeni i upravljanju bukom u životnoj sredini u potpunosti su usklađeni sa propisima EU. Poseban fokus u predstojećem periodu biće dat postizanju pune implementacije istih kroz izradu strateških karata buke.

PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA					
BUKA					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Direktiva 2002/49/EZ (buka u životnoj sredini - END)	1	Izrada Strateških karata buke za glavne puteve ¹⁸	AZPŽS	IV kvartal 2019.
		2	Izrada Strateških karata buke za aglomeracije	Glavni grad Podgorica	IV kvartal 2018.
		3	Organizovanje Nacionalne i lokalne kampanje za podizanje javne svijesti	AZPŽS JLS	IV kvartal 2020.
		4	Organizovanje obuke za sve relevantne institucije vezano za pripremu Akcionih planova	AZPŽS JLS MSP MORT	IV kvartal 2020.
		5	Uspostavljanje i nadogradnja jedinstvenog informacionog sistema, koji će obuhvatati i podatke o buci ¹⁹	AZPŽS	IV kvartal 2020.
		6	Izrada Akcionog plana buke za glavne puteve ²⁰	MSP MORT	IV kvartal 2020.
		7	Izrada Akcionog plana buke za glavni grad Podgorica	JLS MSP	IV kvartal 2020.

Administrativni kapaciteti

Biće uspostavljena adekvatna organizacija UIP-a nadležna za nadzor nad primjenom propisa o procjeni i upravljanju bukom u životnoj sredini, u skladu sa Preporukom o inspekcijama i biće zaposlen 1 inspektor za ovu oblast.

Kroz TAIEX će biti obučeni kadrovi AZPŽS zaduženi za izdavanje dozvola, izradu strateških karata buke i akcionih planova.

¹⁸ Sredstva programirana kroz IPA II-Akcioni dokument za 2016.

¹⁹ Potrebna tehnička podrška.

²⁰ Sredstva programirana kroz IPA II-Akcioni dokument za 2016.

9. Civilna zaštita

Donošenjem **Strategije za smanjenje rizika od katastrofa sa Dinamičkim planom aktivnosti za sprovođenje Strategije za period 2018-2023**, kao osnovnog strateškog dokumenta u ovoj oblasti, ukazano je na najbitnije segmente smanjenja rizika od katastrofa na lokalnom i nacionalnom nivou. Strategija je izrađena u skladu sa četiri prioriteta i 7 globalnih ciljeva Sendai okvira za smanjenje rizika od katastrofa 2015-2030, kao i sa globalnim ciljevima održivog razvoja. Takođe, Vlada je usvojila Akcioni plan za sprovođenje strategije za smanjenje rizika od katastrofa za period 2018/2019.

Pored navedenog donešen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija („Sl. list CG“, br. 13/18).

Do kraja 2018. biće ostvarena potpuna transpozicija Odluke 1313/2013/EU (Mehanizam za civilnu zaštitu), kroz donošenje podzakonskih akata, dok će u procesu implementacije akcenat biti na izradi Izvještaja o realizaciji Akcionog plana za Strategiju za smanjenje rizika od katastrofa, kao i Izradi Nacionalne procjene rizika od elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških nesreća i drugih nesreća.

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE					
CIVILNA ZAŠTITA					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Odluka 1313/2013/EU (Mehanizam za civilnu zaštitu)	1	Donošenje podzakonskih akta	MUP (DVS)	IV kvartal 2018.
PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA					
CIVILNA ZAŠTITA					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Odluka Komisije 2014/762/EU o utvrđivanju pravila za sprovođenje Odluke br. 1313/2013/EU (Mehanizam za civilnu zaštitu)	2	Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za Strategiju za smanjenje rizika od katastrofa	MUP (DVS)	IV kvartal 2018.
2.	Direktiva 2007/60/EZ (Procjena i upravljanje rizikom od poplava)	3	Izrada Nacionalne procjene rizika od elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških nesreća i drugih nesreća	MUP (DVS)	IV kvartal 2019.

Administrativni kapaciteti

Kako bi se ostvarila puna usklađenost sa pravnom tekovinom EU u ovoj podoblasti, Crna Gora će:

- Unaprijediti administrativne kapacitete nadležnih organa kako bi se što je više moguće uskladio nacionalni sistem civilne zaštite sa sistemima, standardima i dobrom praksom država članica EU;

- Poboljšati tehničke i materijalne resurse, prvenstveno daljim opremanjem i obukom kadra, u cilju postizanja odgovarajuće spremnosti za efikasnu podršku u smanjenju rizika od katastrofa;
- Izgraditi neophodne kapacitete za blagovremeno i kvalitetno vršenje nacionalne procjene rizika, sprovođenje planiranja upravljanja rizikom i procjenu sopstvenih kapaciteta za upravljanje rizikom, te izvještavanje prema Evropskoj komisiji.

10. Klimatske promjene

Donošenjem Zakona o potvrđivanju Pariskog sporazuma, Crna Gora se obavezala da će do 2030. godine smanjiti emisije GHG za 30% u odnosu na baznu 1990. godinu, tj. najmanje 1.572 kilotona, na nivo od 3.667 kilotona ili manje.

Nastavljena je realizacija četiri projekta u oblasti klimatskih promjena:

- Izrada Trećeg nacionalnog izvještaja Crne Gore o klimatskim promjenama;
- Izrada Drugog dvogodišnjeg ažuriranog izvještaja Crne Gore o klimatskim promjenama;
- Adaptacija na klimatske promjene kroz upravljanje rizicima od poplava u zemljama Zapadnog Balkana;
- Regionalna implementacija Pariskog sporazuma – RIPAP.

Urađena je Socio-ekonomska analiza investicija za potvrđivanje Pariskog sporazuma, u cilju njegove ratifikacije, kao i Uporedna analiza nacionalnog zakonodavstva i propisa EU na polju klimatskih promjena, koji predstavlja osnovu za dalju izradu krovnog zakona u ovoj oblasti - **Zakona o zaštiti klime**, čije donošenje je planirano do kraja 2018. godine.

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE					
KLIMATSKE PROMJENE					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Direktiva 2009/29/EZ kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 2003/87/EZ (Sistem trgovine emisija gasova sa efektom staklene bašte)	1	Zakon o zaštiti klime	MORT	IV kvartal 2018.
		2	Donošenje podzakonskih akata		IV kvartal 2020.
2.	Regulativa 749/2014/EU o strukturi i formatu izvještaja, načinu izvještavanja i pregledu izvještaja	3	Zakon o zaštiti klime	MORT	IV kvartal 2018.
		4	Donošenje podzakonskih akata		IV kvartal 2020.
3.	Regulativa Komisije br. 601/2012/EU (Izveštavanje o emisijama gasova sa efektom staklene bašte)	5	Zakon o zaštiti klime	MORT	IV kvartal 2018.
		6	Donošenje podzakonskih akata		IV kvartal 2020.
4.	Regulativa Komisije br. 600/2012/EU (Verifikacija izvještaja o emisijama gasova sa efektom staklene bašte)	7	Zakon o zaštiti klime	MORT	IV kvartal 2018.
		8	Donošenje podzakonskih akata		IV kvartal 2020.
5.	Odluka Komisije 2011/278/EU (Alokacija emisijskih kvota)	9	Zakon o zaštiti klime	MORT	IV kvartal 2018.
		10	Donošenje podzakonskih akata		IV kvartal 2020.
6.	Regulativa Komisije 1031/2010/EU (Aukcije GHG emisijskih kvota)	11	Zakon o zaštiti klime	MORT	IV kvartal 2018.
		12	Donošenje podzakonskih akata		IV kvartal 2020.
7.	Regulativa 517/2014/EU (F-gasovi)	13	Zakon o zaštiti klime	MORT	IV kvartal 2018.

		14	Donošenje podzakonskih akata		IV kvartal 2020.
8.	Regulativa Komisije 389/2013/EU (Registar)	15	Zakon o zaštiti klime	MORT	IV kvartal 2018.
		16	Donošenje podzakonskih akata		IV kvartal 2020.
9.	Direktiva 2008/101/EZ (ETS Avijacija)	17	Zakon o zaštiti klime	MORT	IV kvartal 2018.
		18	Donošenje podzakonskih akata		IV kvartal 2020.
10.	Odluka Komisije 2009/450/EZ (Avijacija I)	19	Zakon o zaštiti klime	MORT	IV kvartal 2018.
		20	Donošenje podzakonskih akata		IV kvartal 2020.
11.	Regulativa br. 1005/2009/EZ (Supstance koje oštećuju ozonski omotač - ODS)	21	Zakon o zaštiti klime	MORT	IV kvartal 2018.
		22	Donošenje podzakonskih akata		IV kvartal 2020.
12.	Regulativa br. 525/2013/EU (Mehanizam monitoringa)	23	Zakon o zaštiti klime	MORT	IV kvartal 2018.
		24	Donošenje podzakonskih akata		IV kvartal 2020.
13.	Odluka br. 406/2009/EZ (Podjela napora)	25	Zakon o zaštiti klime	MORT	IV kvartal 2018.
		26	Donošenje podzakonskog akta		IV kvartal 2020.
14.	Direktiva 2009/30/EZ (Kvalitet goriva)	27	Donošenje Zakona	ME MORT	IV kvartal 2018.
		28	Donošenje podzakonskog akta		IV kvartal 2020.
15.	Direktiva 1999/94/EZ (Informacije za potrošače)	29	Zakon o zaštiti klime	MORT	IV kvartal 2018.
16.	Regulativa br. 510/2011/EU (Standardi CO ₂ emisija iz novih „kombi“ vozila)	30	Izrada i donošenje Zakona	MSP MUP MORT	IV kvartal 2019.
		31	Donošenje podzakonskog akta		IV kvartal 2020.
17.	Regulativa br. 443/2009/EZ (Standardi CO ₂ emisija iz novih putničkih vozila)	32	Izrada i donošenje Zakona	MSP MUP MORT	IV kvartal 2019.
		33	Donošenje podzakonskog akta		IV kvartal 2020.
18.	Regulativa Komisije br. 1014/2010/EU (Monitoring i izvještavanje o registraciji novih putničkih vozila)	34	Izrada i donošenje Zakona	MUP MSP MORT	IV kvartal 2019.
		35	Donošenje podzakonskog akta		IV kvartal 2020.
19.	Regulativa Komisije br. 63/2011/EU (Odstupanja od specifičnih ciljeva emisija CO ₂)	36	Izrada i donošenje Zakona	MUP MSP MORT	IV kvartal 2019.
		37	Donošenje podzakonskog akta		IV kvartal 2020.
20.	Regulativa Komisije br. 725/2011/EU (Odobrenje i sertifikacija inovativnih tehnologija)	38	Izrada i donošenje Zakona	MSP	IV kvartal 2019.
		39	Donošenje podzakonskog akta		IV kvartal 2020.

PLAN IMPLEMENTACIJE – KLIMATSKE PROMJENE					
MMR					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
1.	Regulativa br. 525/2013/EU (Mehanizam monitoringa i izvještavanja)	40	Donošenje podzakonskih akata -Uspostavljanje nacionalnog sistema GHG inventara	MORT AZPŽS	IV kvartal 2020.
2.	Regulativa br. 749/2014/EU (Struktura i format izvještaja, način izvještavanja i pregled izvještaja). C(2014) 1539 – Delegirana regulativa Komisije kojom se utvrđuju materijalni uslovi za sistem popisivanja Unije i uzimanje u obzir promjena kod globalnog zagrijavanja i međunarodno dogovorenih smjernica za popisivanje u skladu sa Regulativom Br. 525/2013/EU	41	Obezbijediti strukturu i format izvještaja, način izvještavanja i pregled izvještaja MMR	MORT AZPŽS	IV kvartal 2018.
		42	Donošenje podzakonskih akata		IV kvartal 2020.
SAOBRAĆAJ I GORIVA					
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok
3.	Direktiva 2009/30/EZ o kvalitetu goriva i mehanizmu praćenja i smanjivanja emisija gasova sa efektom staklene bašte i Direktiva 2009/28/EZ o promociji energenata iz obnovljivih izvora	43	Uspostaviti kontrolu i računanje emisija gasova sa efektom staklene bašte	ME MORT AZPŽS	IV kvartal 2018.
4.	Direktiva 1999/94/EZ o informacijama potrošača u vezi potrošnje goriva i emisijama CO ₂ prilikom kupovine novih automobila	44	Uspostaviti sistem informisanja o potrošnji goriva i emisijama CO ₂ prilikom kupovine novih automobila	MORT	IV kvartal 2018.
5.	Regulativa br. 510/2011/EU i 443/2009 o CO ₂ emisijama iz novih „kombi“ i putničkih vozila	45	Uspostaviti sistem obračuna i izvještavanja o emisijama CO ₂ prilikom kupovine novih automobila	MSP	I kvartal 2020.
6.	Regulativa br. 1014/2010/EU (Monitoring i izvještavanje o registraciji novih putničkih vozila)	46	Obezbijediti održavanje, prikupljanje, kontrolu, verifikaciju i prenos zbirnih i detaljnih podataka o novoregistrovanim vozilima	MUP	I kvartal 2020.

Administrativni kapaciteti

Organizacija institucija i trenutni administrativni kapaciteti će se nadograditi i adekvatno kadrovski ojačati. U tom smislu će se:

- Unaprijediti institucionalna struktura i međusektorska saradnja za efikasnu primjenu politike Crne Gore koja se tiče klimatskih promjena;
- Osigurati adekvatan administrativni kapacitet nadležnih institucija na državnom nivou;
- Kadrovski ojačati MORT, koji će do kraja 2020. internom preraspodjelom posla ili dodatnim zapošljavanjem brojati 8 zaposlenih na poslovima u vezi sa klimatskim promjenama;
- Kadrovski ojačati i izvršiti dodatna obuka kadrova u AZPŽS, koja će do kraja 2020. brojati 11 zaposlenih u oblasti klimatskih promjena;
- Kadrovski ojačati ME, koje će do kraja 2020. brojati 4 zaposlena u oblasti klimatskih promjena;

- Kadrovski ojačati MUP koji će do kraja 2020. imati 2 zaposlena u ovoj oblasti;
- Uspostaviti adekvatnu organizaciju, kapacitet i način rada inspekcijskog organa nadležnog za vršenje nadzora nad primjenom propisa u sektoru klimatskih promjena, u skladu sa Preporukom za inspekcije u državama članicama EU.

Osim postojećih propisa, Crna Gora će obezbijediti primjenu i očekivanih izmjena pojedinih Direktiva i novih propisa koji se razmatraju. Takođe, obezbijediće primjenu novih međunarodnih ugovora u oblasti klimatskih promjena, prije svega Pariškog sporazuma i očekivanog amandmana na Montrealski protokol Bečke konvencije o zaštiti ozonskog omotača, Doha amandmana na Kjoto protokol, kao i Kigali Amandmana na Montrealski protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač.

11. Horizontalna obaveza

Realizovane su planirane aktivnosti u sklopu projekta „**Program uspostavljanja Eko fonda u Crnoj Gori**“, kojim je dat predlog modela funkcionisanja Eko fonda u Crnoj Gori i ostala dokumentacija potrebna za uspostavljanje istog: Osnivački akt, Statut, Organizaciona struktura, Program rada i Finansijski plan (godišnji i višegodišnji), Odluka o osnivanju i ostali pravilnici. Odlukom o osnivanju Eko fonda, čije donošenje na Vladi je planirano za III kvartal 2018. godine biće uspostavljen formalno-pravni okvir i stvoreni uslovi za dalje aktivnosti vezane za početak rada ovog pravnog lica. Eko fond će osnovati Vlada Crne Gore.

HORIZONTALNE OBAVEZE					
Br	Mjera			Institucija	Rok
1.	Eko fond	1	Donošenje Odluke o osnivanju Eko fonda	MORT	III kvartal 2018.
		2	Operativan Eko fond	MORT	III kvartal 2018.